

การส่งเสริมการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ

ชรินทร์ เกตุนาค
วิศวกรเครื่องกลปฏิบัติการ
กรมการขนส่งทางบก

ประเทศสิงคโปร์แม้จะเป็นเพียงเกาะเล็ก ๆ ที่มีพื้นที่น้อยกว่ากรุงเทพมหานคร ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากเหมือนประเทศอื่น ๆ แต่จัดได้ว่าเป็นประเทศพัฒนาแล้ว เป็นศูนย์กลางพาณิชย์สำคัญของโลกที่มีความสามารถการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูง รวมทั้งได้รับการจัดอันดับสูงในแง่การศึกษาและสาธารณสุข

จากการได้เข้ารับการฝึกอบรม ณ Nanyang Technological University ทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการเป็น Smart City มีการจัดเก็บและบริหารข้อมูลที่รวบรวมได้จากทั้งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ และจากประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เพียงแต่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเท่านั้น แต่ยังต้องนำมาออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพิ่มความสามารถในการให้บริการ ลดต้นทุนและการใช้ทรัพยากร และช่วยให้การติดต่อระหว่างภาครัฐและประชาชนมีความสะดวกมากขึ้น อาทิ เช่น การการร้องเรียนหรือแจ้งปัญหา

ต่าง ๆ ผ่านทางแอปพลิเคชัน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟนอยู่แล้ว ทำให้ได้รับการตอบรับที่ดี มีการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

รัฐบาลสิงคโปร์เล็งเห็นความสำคัญของการขนส่งมวลชนด้วยระบบขนส่งสาธารณะเป็นอย่างดี ได้มีการส่งเสริมการลงทุนสร้างระบบขนส่งทางรางทั้งที่ประเทศมีขนาดเล็ก ซึ่งในปัจจุบันได้ช่วยลดปัญหาการจราจรติดขัดและลดมลพิษทางอากาศได้อย่างมาก และในอนาคตมีแผนที่จะเพิ่มการขนส่งสาธารณะเป็น 75% ของการขนส่งลดระยะเวลาในการเดินทางให้ 85% ของเวลาในการเดินทางของผู้ใช้การขนส่งสาธารณะถึงจุดหมายปลายทางใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ในระยะทางที่ต่ำกว่า 20 กิโลเมตร, 80% ของครัวเรือนจะต้องเดินถึงสถานีรถไฟภายใน 10 นาที และในปี 2020 มีเป้าหมายที่ลดระยะเวลาเดินทางโดยใช้ระบบขนส่งสาธารณะให้เหลือน้อยกว่า 1.5 เท่าของการเดินทางด้วยรถยนต์ ทั้งนี้

ต้องอาศัยความร่วมมือของทางภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

มาตรการส่งเสริมการขนส่งสาธารณะ ในประเทศสิงคโปร์ ผ่านการปฏิรูปนโยบาย การขนส่งสาธารณะ โดยเน้นไปที่การปฏิรูป รถโดยสารสาธารณะ ระบบรถราง สิทธิประโยชน์ค่าโดยสารสำหรับผู้มีรายได้น้อย รัฐบาลสิงคโปร์ใช้งบประมาณสำหรับ แผนพัฒนาการขนส่งสาธารณะของเมือง สูงถึง 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายการเพิ่มการใช้ขนส่ง สาธารณะให้ถึง 75% ในปี 2030 รวมถึง พัฒนาระบบรางให้มีระยะทางยาวถึง 360 กิโลเมตรภายในปี 2030 อีกด้วย

การปรับปรุงคุณภาพด้านการ ให้บริการรถโดยสารสาธารณะเป็นอีก มาตรการที่สิงคโปร์ให้ความสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้บริการขนส่ง สาธารณะมากขึ้น มาตรการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ อาทิ ปรับปรุงรถโดยสารสาธารณะให้เป็น ระบบแอร์ทั้งหมด รถโดยสารต้องได้ มาตรฐานไอเสียในระดับ EURO5 ผู้พิการ ที่ต้องใช้รถเข็นต้องสามารถเข้าถึงบริการรถ โดยสาธารณะได้ 100% ภายในปี 2020 โดยมีเป้าหมายเพิ่มปริมาณรถโดยสาร สาธารณะใหม่ให้มากกว่า 1,000 คันภายในปี 2017 ตลอดจนการปรับปรุงระบบตัวแบบ บูรณาการ อาทิ ระยะโดยสารคิดตาม

ระยะทางโดยใช้ GPS โดยมีเป้าหมายให้ ผู้โดยสารมากกว่า 98% ใช้ระบบ Smartcard ในการจ่ายเงิน เพื่อส่งเสริม ระบบการจ่ายเงินแบบไร้เงินสด (Cashless payment) ภายในปี 2020

การปรับปรุงคุณภาพการบริการ รถแท็กซี่ถือเป็นอีกหนึ่งบริการด้านขนส่ง สาธารณะที่สิงคโปร์ให้ความสำคัญเช่นกัน โดยมีมาตรการการปรับปรุงต่าง ๆ อาทิ ผู้ให้บริการจะต้องเป็นในรูปแบบของบริษัท เท่านั้น ไม่ควบคุมค่าโดยสารเพื่อส่งเสริม ให้เกิดการแข่งขันและนวัตกรรมต่าง ๆ ปรับปรุงอายุการใช้งานรถแท็กซี่ให้ใช้ได้ สูงสุด 8 ปี มีการใช้เบอร์โทรศัพท์ในการจอง รถแท็กซี่เพียงหนึ่งเบอร์ ปรับปรุงหลักสูตร การอบรมผู้ขับซึ่รถแท็กซี่

ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญด้านรถ โดยสาธารณะต่าง ๆ สิงคโปร์ยังส่งเสริม ให้มีทางสำหรับการเดินและการใช้รถจักรยาน อีกด้วย โดยปรับปรุงให้ทางเดินเท้า มีความปลอดภัยและอำนวยความสะดวก ผ่านการปรับปรุงทางม้าลาย ป้ายสัญญาณ ข้ามถนน สะพานลอย ทางลอดข้ามถนน อุโมงค์ รัฐบาลสิงคโปร์ยังเน้นการปรับปรุง เพื่อให้เกิดการเข้าถึงการขนส่งสาธารณะ โดยไม่มีสิ่งกีดขวางใด ๆ อาทิ การติดตั้งลิฟท์ หรือทางลาดสำหรับผู้ใช้รถเข็นที่สถานี รถไฟฟ้าทุกสถานีและสะพานลอยบางแห่ง

รถโดยสารสาธารณะจะต้องออกแบบมา สำหรับเพื่อรองรับผู้ใช้รถเข็นทุกคันในปี 2020 ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงทางเดินโดย ติดตั้งหลังคาเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ ทางเดินทำให้มีระยะทางมากกว่า 200 กิโลเมตร ภายในปี 2018 รวมถึงการขยาย เส้นทางการใช้รถจักรยานให้มีระยะทาง มากกว่า 700 กิโลเมตร และจัดหาให้มีที่จอด สำหรับรถจักรยานเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ระดับการพัฒนาของ ระบบการขนส่งสาธารณะในประเทศสิงคโปร์ จะพัฒนาไปค่อนข้างมาก มีบริการการขนส่ง สาธารณะให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลบริการการขนส่งสาธารณะ จึงเป็น สิ่ง จำ เป็น สำหรับ ประชาชน การจัดการข้อมูลการเดินทางที่ดี ง่ายต่อการ เข้าถึงจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยหลักที่ส่งเสริมให้ ผู้ใช้หันมาเลือกใช้บริการการขนส่งสาธารณะ ในประเทศสิงคโปร์ได้มีการรวบรวมข้อมูล การเดินทางต่าง ๆ ไว้บนแพลตฟอร์มของ การใช้แอปพลิเคชัน “MyTransport.SG” เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ ซึ่งแอปพลิเคชันนี้ จะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการ เดินทาง อาทิ ตารางการเดินทาง สภาพจราจร แผนที่ แท็กซี่ พยากรณ์อากาศ บริการรถ โดยสาธารณะในรูปแบบอื่น ๆ รวมถึง ผู้ใช้สามารถส่งรูปภาพเมื่อพบปัญหาเข้าไปที่ หน่วยงานรัฐได้โดยตรง

สิ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับ ประเทศไทย

จากสถานการณ์ปัจจุบันในการเข้าถึง ข้อมูลการเดินทางระหว่างจังหวัดของ ประเทศไทยยังมีความหลากหลายโดยข้อมูล เหล่านี้จะขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการการขนส่ง สาธารณะแต่ละราย การเดินทางไปยัง จังหวัดที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของ ประเทศไทยสามารถกระทำได้ง่ายกว่าการ เดินทางไปยังจังหวัดที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว หลักของภูมิภาคนั้น ๆ ข้อมูลที่นักท่องเที่ยว ต้องค้นหาเพื่อใช้สำหรับการเดินทางระหว่าง จังหวัด อาทิ ตารางเวลาเดินทาง รายชื่อ ผู้ให้บริการขนส่งสาธารณะ สถานที่ตั้งของ สถานีขนส่งสาธารณะในพื้นที่ เป็นต้น ยังไม่มี การบูรณาการด้านข้อมูลเหล่านี้เข้าด้วยกัน รวมถึงข้อมูลในปัจจุบันที่มีอยู่นั้นมีความ จำกัดด้านภาษา ซึ่งทำให้ ประชาชน ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ง่ายนัก

ทั้งนี้ จากยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ คมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้มีแนวคิดในการพัฒนา ระบบคมนาคมขนส่งในอนาคต ซึ่งเน้นการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technological and Innovation) เข้ามาปรับปรุง ประสิทธิภาพด้านการขนส่ง (Transport Efficiency) โดยมีแนวคิดที่จะสร้างโครงข่าย การเชื่อมโยงระบบคมนาคมภายในประเทศ

และระหว่างประเทศ ตลอดจนการเข้าถึงระบบขนส่งอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม รวมถึงการออกแบบสำหรับคนทุกคน (Universal Design) ยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว มีวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ในการ “มุ่งสู่การขนส่งที่ยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รองรับการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การพัฒนา ระบบข้อมูลการเดินทางระหว่างจังหวัดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพในปัจจุบัน จะเป็นโครงการหนึ่งที่สามารถดำเนินการเพื่อตอบรับกับแผนการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยได้เป็นอย่างดี อีกทั้ง ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี ได้กำหนดให้การยกระดับคุณภาพการให้บริการภาคขนส่งให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากลและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนอยู่ในระยะเวลาการพัฒนาแบบเร่งด่วน รวมไปถึงการบูรณาการระบบคมนาคมขนส่งให้มีความครอบคลุมและเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการขนส่งอยู่ในระยะเวลาการพัฒนาระยะกลาง และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งอยู่ในระยะเวลาดำเนินการในระยะยาว

จากการศึกษาระบบการบูรณาการข้อมูลการเดินทางของประเทศสิงคโปร์พบว่า มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อจัดการแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นแหล่งเดียว โดยกระทำในรูปแบบของแอปพลิเคชัน (Application) เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญในการเดินทางต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลการเดินทาง ผู้ให้บริการขนส่งสาธารณะ ข้อมูลข่าวการจราจร สถานที่จอดรถ แท็กซี่ เป็นต้น

กอปกับกรมการขนส่งทางบก เป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลที่สำคัญสำหรับการเดินทาง อาทิ รายชื่อผู้ให้บริการ เส้นทาง การเดินทาง สถานีรถโดยสารในแต่ละจังหวัด จุดจอดรถเพื่อรับ-ส่งผู้โดยสารระหว่างทาง ข้อมูลการติดตามรถด้วยระบบ GPS เป็นต้น ดังนั้น หากในประเทศไทยสามารถบูรณาการข้อมูลเหล่านี้ได้เช่นเดียวกันกับในประเทศสิงคโปร์แล้ว คาดว่าประชาชนรวมถึงนักท่องเที่ยวจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ และเมื่อทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลของตนเองต้องการได้อย่างไม่ยุ่งยากแล้ว จะส่งผลต่อเนื่องในการผลักดันให้ประชาชนหันมาใช้บริการขนส่งสาธารณะมากขึ้น ตลอดจนนักท่องเที่ยวจะสามารถค้นหาข้อมูลในการเดินทางที่จำเป็นได้ด้วยตัวเอง และไม่ซับซ้อน ถือเป็น การส่งเสริม

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระยะยาว
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย
ได้อีกทางหนึ่งเช่นกัน

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง

- **การบูรณาการข้อมูลการเดินทาง:**
จัดทำแอปพลิเคชัน (Application) เพื่อ
รวบรวมข้อมูลการเดินทางที่จำเป็น
โดยระยะแรกจะเริ่มจากรถโดยสารสาธารณะ
ที่วิ่งระหว่างจังหวัด และระยะต่อมาจึงค่อย
พัฒนาไปถึงข้อมูลรถโดยสารสาธารณะระดับ
ภายในจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใน
กรุงเทพฯ ต่อเนื่องไปยังการเชื่อมต่อการ
เดินทางด้วยเรือ รถไฟ

- **การนำข้อมูลการติดตามรถ
ด้วยระบบ GPS ไปใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น:**
เพื่อเป็นการต่อยอดในการพัฒนาระบบขนส่ง
สาธารณะจากข้อมูลที่กรมการขนส่งทางบก
มีอยู่แล้ว อาทิ การมีข้อมูลการติดตามรถ
ด้วยระบบ GPS จะทำให้สามารถรู้ได้ว่า
รถโดยสารคันนั้นจะใช้ระยะเวลาอีกเท่าไร
เพื่อมาถึงยังสถานีรถ หากแต่ในปัจจุบัน
ยังไม่มีหน่วยงานใดนำข้อมูลดังกล่าวมา
ประยุกต์ในการแสดงผลให้แก่ผู้ใช้รถโดยสาร
ได้ทราบถึงระยะทาง/ระยะเวลาของรถ
โดยสาร ณ สถานีขนส่ง หรือบริษัท
ผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะ